

**Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse
Regering betreffende de organisatie van tijdelijke projecten
in het basis- en secundair onderwijs**

Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs

1 Situering

De minister van Werk, Onderwijs en Vorming vroeg op 4 mei advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs. De minister vraagt hoogdringend advies en beperkt de adviestermijn tot 10 werkdagen, omdat dit ontwerp nog een hele weg moet afleggen en het Vlaams Parlement het moet bekrachtigen vóór 1 september 2006. Indien dit niet lukt, kunnen de afwijkingen voorzien in dit besluit, niet van kracht blijven tijdens het schooljaar 2006-2007.

De Vlaamse Onderwijsraad baseert zijn advies op dit uitvoeringsbesluit op zijn advies van 26 mei 2005 over het ontwerp van decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs (¹).

De Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad keurde dit advies goed met 27 stemmen vóór. Drie leden onthielden zich bij de stemming.

2 Algemene opmerkingen

2.1 De terugwerkende kracht van het besluit

De Vlaamse Onderwijsraad moet acte nemen van de terugwerkende kracht van het besluit omwille van het tijdstip waarop het Vlaams Parlement het decreet goedkeurde. Hij vraagt aan de minister om dit te vermijden bij volgende gelegenheden en te werken met twee uitvoeringsbesluiten op het juiste ogenblik:

- 1 een eerste uitvoeringsbesluit over de procedure voor de selectie en de selectiecriteria vóór de oproep aan de scholen en
- 2 een tweede uitvoeringsbesluit over de selectie van de projecten met de goedkeuring van de afwijkingen van wettelijke en decretale bepalingen vóór de start van het eerste schooljaar waarin de projecten lopen.

2.2 Het toepassingsgebied

Het uitvoeringsbesluit belast de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs, om een oproep te richten tot de schoolbesturen en inrichtende machten van het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Het toepassingsgebied van het decreet is echter veel ruimer. Daaronder vallen ook de erkende centra voor deeltijdse vorming in het kader van de deeltijdse leerplicht, de centra voor volwassenenonderwijs, de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs, Algemene Raad, Brussel, 26 mei 2005, AR/RHE/ADV/008, 6 bladzijden

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt een uitvoeringsbesluit waardoor ook de centra voor deeltijdse vorming, de centra voor volwassenenonderwijs de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding de kans krijgen om proeftuinen op te starten.

2.3 Afwijkingen van wettelijke en decretale bepalingen

Artikel 4 van het decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs bepaalt dat de Vlaamse Regering per tijdelijk project de wettelijke en decretale bepalingen aanwijst waarvan het kan afwijken. Ze motiveert de noodzaak om van die bepalingen af te wijken en laat uit de omschrijving van het tijdelijk project blijken dat de bepalingen waarvan wordt afgeweken, in verband staan met de doelstellingen van het tijdelijk project.

Artikel 12 van het voorliggende besluit beperkt het afwijkingsarsenaal niet per afzonderlijk project en laat scholen toe om in de loop van het tijdelijk project, het project naar eigen inzichten bij te sturen en een beroep te doen op bijkomende of andere afwijkmogelijkheden. Artikel 13 en 14 sommen de bepalingen op waarvan scholen kunnen afwijken, maar leggen geen verband tussen de doelstellingen van een tijdelijk project en de afwijking waarop het een beroep kan doen.

Volgens de Vlor zijn deze bepalingen uit het uitvoeringsbesluit strijdig met artikel 4 van het decreet. Hij wil vasthouden aan het principe van de koppeling van afwijkingen aan projecten.

2.4 De procesmatige aanpak van onderwijsvernieuwing

In zijn advies over het decreet ondersteunt de Vlor uitdrukkelijk het idee van tijdelijke projecten waarin scholen de ruimte krijgen om nieuwe pedagogische concepten uit te testen. Dit uitgangspunt sluit goed aan bij de visie van de Vlor over de ontwikkeling van het beleidsvoerend vermogen van scholen.

De Vlor verwonderde er zich in zijn advies van mei 2005 ⁽²⁾ over dat het decreet zelf geen basis legt voor een uitvoeringsbesluit dat de criteria en de procedure omschrijft voor de toekenning van projecten.

Het uitvoeringsbesluit dat nu voorligt, bepaalt wel criteria en procedures voor de toekenning van de projecten. Het beperkt zich echter tot criteria die te maken hebben met de inhoud van het project, de globale doelstellingen van het project en de procedure voor de aanvraag en de goedkeuring van het project.

Het besluit bevat echter nauwelijks procesmatige criteria, zoals:

- doelen op drie niveaus: leerlingen, leerkrachten en team, de school als organisatie.
- planmatige aanpak:
  - doelen die aansluiten bij een analyse van de beginsituatie zoals de behoeften van leerlingen, leerkrachten, team en school als organisatie,
  - acties die aansluiten bij de beginsituatie,
  - interne en externe procesbewaking,
  - beschrijfbare resultaten op basis van indicatoren;

---

² idem blz. 2

- ontwikkelen van schoolinterne capaciteiten die aansluiten bij het beleidsvoerend vermogen van scholen: persoonlijke capaciteit, interpersoonlijke capaciteit en organisatorische capaciteit;⁽³⁾
- duurzaamheid: teambetrokkenheid, integratieparcours voor een structurele verankering in de school en overdraagbaarheid bijvoorbeeld op basis van halffabricaten, draaiboeken, stappenplannen...

2.5 Evaluatie van een onderwijsvernieuwing

Het enige procesmatige criterium bij de lijst van criteria die de commissie die de overheid aanduidt om de projecten te selecteren, zal hanteren is de evalueerbaarheid, zowel intern als extern. Hierover zei de Vlor reeds in zijn advies over het voorontwerp van decreet dat de evaluatie van tijdelijke projecten niet vanzelfsprekend is. ⁽⁴⁾ Volgens de Vlor moet een evaluatie zowel betrekking hebben op de meerwaarde voor de lerende als op de implicaties voor de draagkracht van het schoolteam en de school.

2.5.1 Evaluatie van een project

De beschrijving van de beginsituatie, de doelstellingen en het proces van de vernieuwing moet reeds de indicatoren bevatten voor de interne en externe evaluatie. De Vlor vindt dat de overheid haar criterium “evalueerbaarheid” had moeten concretiseren in het besluit als “de aanwezigheid van indicatoren voor interne en externe evaluatie”.

2.5.2 Evaluatie naar de mogelijkheid voor veralgemening

Alleen als er van bij de start van het project een duidelijke band is tussen analyse van de beginsituatie en de doelstellingen van het project, kan een evaluatie inzicht bieden in de kritische succesfactoren voor het welslagen van een innovatie. Dit inzicht is essentieel om te oordelen over de mogelijkheden om een bepaalde innovatie te veralgemenen. De Vlor vindt dat de aanwezigheid van een band tussen de analyse van de beginsituatie en de doelstellingen van het project een criterium had moeten zijn voor de selectie van een tijdelijk project.

2.5.3 Betrokkenheid bij het evaluatieproces

Volgens artikel 6 van het decreet worden de Vlaamse Onderwijsraad, de representatieve verenigingen van de schoolbesturen of inrichtende machten, de pedagogische begeleidingsdiensten en de representatieve vakorganisaties betrokken bij de diverse stadia van het evaluatieproces en bij de besluitvorming op basis van de evaluatieresultaten. Het artikel machtigt de Vlaamse Regering om, in functie van het tijdelijk project, te bepalen welke van die geledingen betrokken worden en op welke manier zij betrokken worden.

Het voorliggende uitvoeringsbesluit beperkt deze betrokkenheid tot de mededeling van het instrumentarium dat de overheid gebruikt voor de evaluatie. Voor tijdelijke projecten die te

---

³ E. Verbiest, Ontwikkelen van het beleidsvoerend vermogen van scholen: ontwikkeling van school interne capaciteiten in Vlaamse Onderwijsraad, Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen, een verkenning, Garant, Antwerpen – Apeldoorn 2005, blz. 86

⁴ Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs, idem, blz. 1

maken hebben met het leerproces informeert de overheid de representatieve groeperingen van schoolbesturen en de pedagogische begeleidingsdiensten over dat instrumentarium. Voor tijdelijke projecten die te maken hebben met de arbeidsorganisatie en de arbeidsvoorwaarden informeert de overheid de representatieve vakorganisaties en de representatieve verenigingen van schoolbesturen en inrichtende machten over het instrumentarium en de resultaten.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt dit een te beperkte interpretatie van artikel 6 van het decreet, die strijdig is met de geest van dat artikel. Hij verwacht dat alle partners opgesomd in artikel 6 betrokken worden bij de evaluatie en de besluitvorming naar aanleiding van de evaluatie van alle tijdelijke projecten. De Vlaamse Onderwijsraad wil de kans krijgen om hierover een advies te geven dat deel uitmaakt van het dossier dat de Vlaamse Regering naar aanleiding van de evaluatie zal voorleggen aan het Vlaamse Parlement.

3 Opmerkingen bij sommige artikelen van het besluit

3.1 Speerpunten en onderwijskundige vragen

Art.1. van het besluit bevat impliciet de inhoudelijke selectiecriteria voor de tijdelijke projecten die van start gingen in het schooljaar 2005 – 2006.

Dit artikel maakt helemaal niet duidelijk wat de relatie is tussen speerpunten en onderwijskundige vragen. De Vlaamse Onderwijsraad vindt dit niet erg duidelijk voor de scholen die een project willen insturen. Hij denkt dat het voor de scholen duidelijker is indien het besluit een overzichtelijke lijst bevat van inhoudelijke selectiecriteria.

3.2 Overleg in de bevoegde lokale participatieve organen

Art. 2§3 bepaalt dat een dossier pas ontvankelijk is als het de stukken bevat die betrekking hebben op het overleg of de onderhandelingen over het projectvoorstel in de bevoegde lokale participatieve organen.

De Vlor vindt dat er voldoende tijd moet zijn tussen de oproep aan de scholen en de uiterste datum voor indiening van een dossier voor overleg in die bevoegde lokale participatieve organen. Uit de stukken die toegevoegd zijn aan het dossier moet blijken dat het overleg ook effectief heeft plaats gehad.

3.3 Overdracht puntenenveloppen

Art. 13§1, 3° laat toe om de puntenenveloppen om een zorgbeleid te voeren en voor ICT-ondersteuning en administratieve ondersteuning, over te dragen van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs binnen hetzelfde project. De Vlor vraagt zich af of die mogelijkheden tot overdracht onbeperkt zijn.

3.4 Rol van een leerkracht in de klassenraad van een andere school

Art. 13 §2, 2° bepaalt dat leerlingen van het voltijds secundair onderwijs lessen kunnen volgen in een andere school die aan hetzelfde project deelneemt. Indien die school behoort tot een andere inrichtende macht krijgen de leerkrachten van de andere school raadgevende

stem in de begeleidende en delibererende klassenraad. Indien die school behoort tot dezelfde inrichtende macht krijgen de leerkrachten van de andere school stemrecht in de begeleidende en delibererende klassenraad.

De Vlor vindt dat leerkrachten enkel kunnen deelnemen aan de begeleidende en delibererende klassenraad van een andere school als de noodzaak van die deelname voortvloeit uit de doelstellingen van een specifiek project en als daarover een akkoord is in de bevoegde lokale participatieve organen. Of die leerkracht dan stemrecht moet hebben in die klassenraad van een andere school, moet blijken uit de evaluatie van het project.

3.5 Definitie van anderstalige nieuwkomer

Art. 16 verwijst naar de definitie van anderstalige nieuwkomer zoals die vandaag gehanteerd wordt. Blijft deze definitie dezelfde tijdens de volgende schooljaren?

3.6 Begeleiding nieuwe tijdelijke projecten in het deeltijds beroepsonderwijs

Art. 24 belast de dienst Beroepsopleiding van het departement Onderwijs met de ondersteuning en begeleiding van de twee nieuwe projecten in het deeltijds beroepsonderwijs die dit schooljaar starten. Dit zijn: het project onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het deeltijds beroepssecundair onderwijs en het project diplomeren in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

De Vlaamse Onderwijsraad veronderstelt dat de organieke begeleiding zijn rol kan en moet blijven spelen bij de begeleiding van deze projecten.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter